

Streszczenie

Bezpieczeństwo finansowe, które jest komponentem bezpieczeństwa ekonomicznego i cechą stabilności finansowej, z perspektywy systemu bankowego jest stanem, w którym może być realizowany w sposób bezpieczny i stabilny proces gromadzenia przez banki depozytów. Najtańszym i najpewniejszym źródłem pozyskiwania depozytów są gospodarstwa domowe. Depozyty służą bankom w realizowaniu ich podstawowej funkcji pośrednika między dawcami, a biorcami kapitału. Aby banki mogły w sposób bezpieczny i długotrwały korzystać ze wspomnianego źródła finansowania i zamieniać pozyskane od deponentów wkłady na realizowanie inwestycji oraz finansowanie akcji kredytowej potrzebne jest spełnienie warunku poczucia bezpieczeństwa deponentów. W celu zapewniania deponentom wspomnianego poczucia bezpieczeństwa finansowego, państwa, w tym Polska, organizują tzw. sieci bezpieczeństwa finansowego *safety nets*, których jednym z głównych zadań jest dbałość o bezpieczeństwo depozytów bankowych pozyskanych od podmiotów niefinansowych, a zwłaszcza od gospodarstw domowych. W zakresie ochrony deponentów przed utratą depozytów instytucjami dedykowanymi, które wchodzi w skład sieci bezpieczeństwa finansowego są systemy gwarantowania depozytów bankowych. W Polsce za zarządzanie tym systemem odpowiedzialny jest Bankowy Fundusz Gwarancyjny. Funkcjonowanie tej instytucji można powiedzieć, że kształtuje bezpieczeństwo finansowe w Polsce w zakresie ochrony deponentów niefinansowych przed utratą depozytów w razie niewypłacalności banku oraz poprzez działania prewencyjne mające na celu niedopuszczenie banków do sytuacji niewypłacalności poprzez realizowanie funkcji monitorującej i restrukturyzacyjnej (na jak najwcześniejszym etapie po powzięciu sygnałów wczesnego ostrzegania), a w razie gdy jednak dojdzie do zawieszenia bądź upadłości banku zadaniem BFG jest przeprowadzenie uporządkowanej likwidacji niewypłacalnej instytucji kredytowej.

Niniejsze opracowanie w oparciu o analizę literatury przedmiotu i aktów prawnych, a także o wyniki przeprowadzonych badań empirycznych próbuje wypełnić lukę poznawczą w zakresie determinant systemu gwarantowania depozytów bankowych, zwłaszcza w aspekcie kształtowania bezpieczeństwa finansowego w Polsce. Przedmiotem badań, których wyniki zostały przedstawione i omówione w opracowaniu są wspomniane determinanty systemu gwarantowania depozytów bankowych w kształtowaniu bezpieczeństwa finansowego państwa. Badaniu podlegały procesy kształtujące bezpieczeństwo finansowe w Polsce, zaś podmiotem badań jest proces ewaluacji zagrożeń w przypadku wystąpienia paniki bankowej ze strony

klientów depozytowych banków. Zakres przestrzenny badań obejmuje teren działania instytucji systemu finansowego, z których wywodzą się ankietowani respondenci tj. głównie z województwa mazowieckiego, zaś zakres czasowy badań obejmuje okres 2013 – 2016, w tym głównych badań empirycznych przypada na IV kwartał 2015 – I kwartał 2016. W opracowaniu dokonano pozytywnego zweryfikowania m.in. głównej tezy badawczej tj. *system gwarantowania depozytów bankowych w Polsce jest zdeterminowany regulacyjnie, wprowadza wysokie obciążenia finansowe dla instytucji wykazujących straty bilansowe i nie jest w stanie zapewnić bezpieczeństwa finansowego w ujęciu systemowym*. Ponadto dokonano analizy scenariusza upadłościowego na przykładzie wybranych banków o różnej wielkości uczestniczących w polskim systemie gwarantowania depozytów bankowych. W treści opracowania można także znaleźć propozycje rozwiązań zmierzających do optymalizacji polskiego systemu gwarantowania depozytów polegających głównie na rozszerzeniu ochrony gwarancyjnej BFG na jednostki samorządu terytorialnego oraz na realizacji postulatu zapewnienia jak najsilniejszej pozycji Polski w pracach na poziomie władz gospodarczych Unii Europejskiej mających na celu powołanie trzeciego filaru unii bankowej tj. europejskiego systemu gwarantowania depozytów, jako odpowiedzi na zagrożenia wynikające głównie z funkcjonowania w krajowych sektorach bankowych globalnych, transgranicznych instytucji kredytowych oraz krajowych systemowo ważnych instytucji kredytowych, ale także ze względu na potrzebę dokończenia budowy architektury europejskiej unii bankowej.